

Bytový dům, Praha-Smíchov

Autoři: Radek Kolařík, Lada Kolaříková, Renata Řezníčková **Dokončeno:** 2011

ADAM GEBRIAN
architekt, kritik, teoretik
a propagátor architektury

Bytové domy představují neobyčejnější, nejčastější, a proto i nejdůležitější části struktury města. Mám proto vždycky radost, když vidím, že je tato struktura doplněna citlivě a inovativně zároveň.

Architektonickému ateliéru Radek Kolaříka se takové řešení pro dům v pražské ulici Na Zatlance podařilo nalézt pomocí jednoduchých, ale důležitých rozhodnutí. Dům zcela vyplňuje dlouho neobsazenou proluku mezi dvěma stávajícími zdi susedů. Pomocí nebytového prostoru v přízemí a jednoho bytu v patře navíc expanduje do dvora nižší hmotou. Tento byt je skutečně pozoruhodný – je přisvětlený pouze pomocí atria umístěného uprostřed dispozice.

Barcelonský pocit

Do ulice se dům konzolovitě vyklání a částečně si ji tak pocitově přivlastňuje. Když jdete po chodníku kolem, okamžitě jeho přítomnost zaregistrujete. Jako referenční bod tohoto vyložení vzali architekti arkýř nedalekého nárožního domu. Za inspiraci pro tento motiv označil jeden z nich, Radek Kolařík, navštívenou realizaci od kanceláře Herzog & de Meuron v Barceloně, byť jde o typologicky zcela odlišnou stavbu – kongresový sál.

Po této informaci jsem se už barcelonského dojmu ze stavby nezbažil. Stačilo vejít dovnitř, projít jednoduše navrženou chodbou v kombinaci bílé a vínové a ocitnout se ve dvoře obklopeném čínáky z 19. a 20. století. Novostavba se v mnohem inspirovala právě u nich. Jak ve své geometrii, neformálnosti, tak v křivkách klasicismu, dnes však často opomíjeném principu relativně malých oken ve výrazné hmotě fasády.

Dům zvětšuje svůj objem jak na západní (uliční), tak na východní (vnitroblokové) straně, aniž by zastíňoval či jinak ubližoval susedům. Mrzí mě jen, že na místě, kde by mohla být zahrada pro obyvatele, je vyčištěný betonový povrch. To tak ale nemusí zůstat navždy. Pokud budoucí majitelé projeví zájem o jeho úpravu, nebude to zřejmě problém, je na to konstrukčně dimenzován.

Krásné schodiště a „skáková“ okna

Rakouský architekt a profesor na ETH v Curychu Dietmar Eberle s oblibou říká, že jediné, co může architekt v bytovém domě skutečně navrhnout, je schodiště. Vše ostatní je tak svázáno předpisy a potřebami klientů, že to je již jasně předdefinováno.

Schodiště je v domě na Smíchově skutečně krásné a je vidět, že mu jeho autoři věnovali víc než dostatek pozornosti. Vínový epoxidový nátěr vyniká v kontrastu k bílému plnému zábradlí. Vše je navíc

Dům se stal zcela přirozenou součástí svého prostředí, aniž by do něj chtěl nenápadně zapadnout. Když se něco takového podaří, je to vždy velký úspěch.

FOTO PETR POLÁK

Přestože stojí jen kousek od rušné křižovatky, poskytuje díky nedalekému parku loni dokončený bytový dům poklidné bydlení. Důležitější ale je, že se **velmi osobitým způsobem inspiroval okolní zástavbou z přelomu 19. a 20. století.**

osvětleno přirozeně díky střešnímu světlíku a malému, ale dostačujícímu otvoru schodišťové haly v jednotlivých podlažích. Tím však kvalitativně návrh nekončí. Již zvenku zaujme polygonální forma, která je ještě zvýrazněna geometrií dvou horních ustupujících podlaží. Toto uskočení poskytuje třem bytům v posledních dvou patrech opravdu velkorysý teras s ideální orientací a výhledem.

Jsem si jist, že i po letech si budu z návštěvy pamatovat především okna. Architektům se podařilo najít řešení, kdy pomocí jediného, mírně modifikovaného prvku dokázali vytvořit obě hlavní fasády. Tímto prvkem je vertikálně orientované okno složené ze dvou částí nad sebou, jedné otvíravé a jedné neotvíravé.

O tom, zda je otvíravá část horní, nebo naopak ta spodní, rozhoduje výškové umístění okna vzhledem k podlaze.

„Poskakují“ totiž nahoru a dolů, a dávají tak fasádě nezapomenutelný charakter. Když je okno umístěno zcela k podlaze, je jeho spodní část neotvíravá a tvoří tak přirozené zábradlí. Pokud je okno umístěno ke stropu, je tomu obráceně a horní část tvoří neotvíravý světlík. Část, kterou manipulujete, je tak po ruce.

Pomocí principu výškového rozrušení dosáhli architekti jednoho drobného vítězství – schodiště umístěné na dvorní fasádě zcela splývá s byty a i tato fasáda působí jednotně. Kdežto v klasických bytových stavbách umístění schodiště

rozpoznáte zvenku zcela jasně: buď je schované za větší plochou skla, nebo okna sledují diagonály schodnic a jsou v kontrastu s okny sledujícími horizontální podlahy.

Hloubka pokojů jako velká výhoda

Nosnou konstrukcí smíchovského domu je železobetonový stěnový systém v příčném směru k ulici, který umožnil východo-západní orientaci většiny bytů a ještě jeden moment, u něhož bych se rád zastavil.

Několik bytů totiž disponuje pokojem o hloubce kolem deseti metrů s kratší stranou k západu, ke zdroji jediného světla (jedná se zároveň o výhled do parku). Této hloubky je možno dosáhnout pou-

ze tak, že se v jedné místnosti kombinuje pobytová část se servisní (s kuchyní). Ocítáme se na hraně obecně technických požadavků na výstavbu, ale právě toto řešení je usvědčující z nesmyslnosti. Velká hloubka pokoje je fascinující a dodává bytům specifický charakter. Zažít v jedné místnosti postupný přechod světla od intenzivního až skoro do tmy je zážitek. Když se k němu přidá proměnlivá intenzita světla v průběhu dne, zjistíte, že jde o zážitek z kategorie dlouhodobých.

Interiéry jsou řešeny velmi jednoduše, ale rovněž velmi vkusně, včetně koupelen, jež dosahují běžného skandinávského standardu, který u nás ale bohužel standardem ještě není. Většina bytů disponuje dvěma koupelnami a zvláště ta umístěná na fasádě do dvora je velkým zážitkem.

Přestože vše ve výsledku vypadá samozřejmě, logicky a jednoduše, už jen přesně osadit dům na klesající terén, vybrat nejvhodnější místo pro vjezd do podzemních garáží nebo schovat místo pro sběr odpadu nebylo nejjednodušší – často šlo o centimetry. Tohle dnes ale vědí pouze architekti stavby. Zaujala mě i pozornost věnovaná zdánlivým detailům, například krásné ocelové zábradlí z jednoho kusu na

horních terasách. A také dva desky fasád: metalický nátěr s hrubším zrnem na vnitroblokové vestavbě, jemný bílý se stříbrnými žilkami na fasádě hlavní hmoty.

Ta je navíc do dvora prolomena dvěma patrovými zářezy. Sice nepatrně zmenšují plochu bytů, ale celkové formě a zapojení do kontextu velmi prospívají.

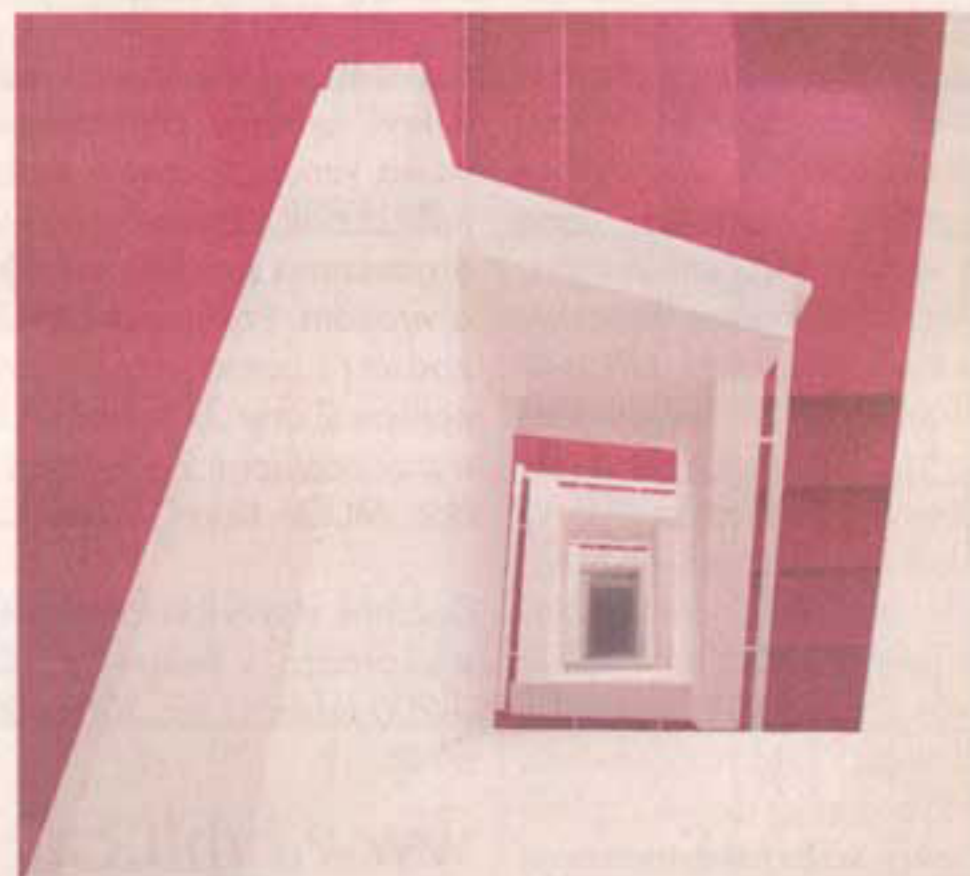
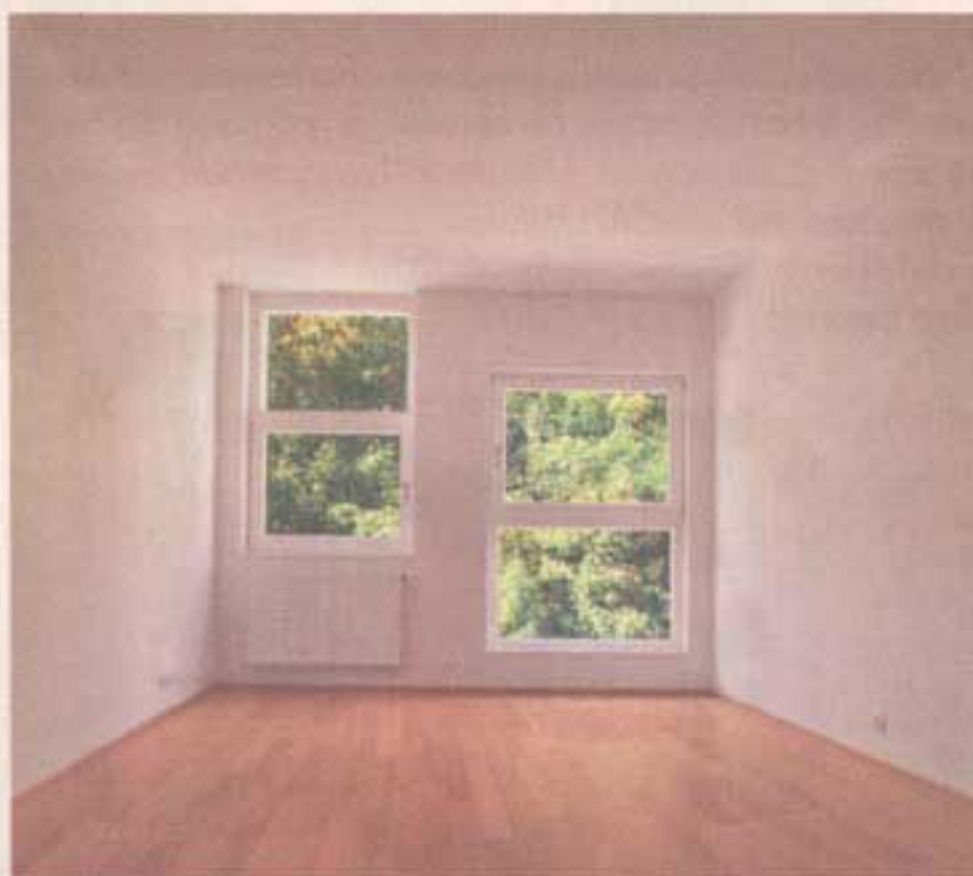
Ještě nedávno realizovali v Česku developéři povětšinou rozsáhlé bytové komplexy na nepříliš atraktivních (rozuměj levných) pozemcích v okrajových oblastech měst. Pokud je tento dům předzvěstí opatrného chování, a můžeme se tedy těšit na další relativně drobné stavby v úplném centru, jsme konečně na správné cestě a kvalita začne vítězit nad kvantitou.

FAKTA

Autoři: Radek Kolařík, Lada Kolaříková, Renata Řezníčková, www.rkaw.cz

Celkem bytů: 18
Klient: Abbey Ltd
Náklady: 60 mil. Kč

Dokončeno: 2011

Každý pokoj je vlastně originál. Strategie rozložení oken dává specifický charakter domu nejen zvenku, ale také jednotlivým pokojům (vlevo a vpravo). Vnitřní schodiště domu rozhodně ostudu nedělá (uprostřed).

FOTO PETR POLÁK